KURJER WARSZAWSKI

D. 12. Lutego.
CZWARTEK.
ROK 1829.

№ 41

WSPOMNIENIA.
Wjazd do Krakowa Władysława Jaggiełły 1386.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Bank Polski.— W dalszym ciągu obwieszczeń swych z d. 26 Lipca, 6 Września i 22 Październ: r. z. przez które Bank ogłosił, iż wymiana biletów kassowych na gotowiznę i nawzaiem gotowizny na bilety, urządzoną została po wszystkich Kassach skarbowych, tudzież po Kassach miejskich w miastach Woiewódzkich i Obwodowych i wszystkich urzędach pocztowych, podaie niniejszem do publicznej wiadomości, iż Kommissja Rząd: Spraw Wew: i Policji rozciągnęła podobnąż wymianę biletów kassowych do wszystkich Kass miejskich pod iej zarządzeniem zostaiących; Kommissja zaś Rząd: Przy: i Skarbu upoważniła magazyn solny w *Krakowie*, nie tylko do przyjmowania biletów kassowych w opłacie za sól tam sprzedawaną, ale nadto do wymiany tych biletów na gotowiznę i nawzaiem gotowizny na bilety. Ogłasza się przytem, iż Bank wymienia na gotowiznę bez najmniejszego utrudzenia bilety kassowe nawet *poplamione*, *uszkodzone*, lub *podarte*, byleby tylko rozpoznać na nich można było cechy stanowcze.— Radca Stanu Prezes, Ludwik Hr: *Jelski*. Sekr: Jlny *Hassmann*.

Odezwa do przyiaciół ludzkości. Każdemu wiadomo ile złego wynika z moralnego zaniedbania dziecięcia, złe skłonności maiącego. Najzaciętszemi zbrodnierzami są ci, którzy od dzieciństwa nawykli lekce ważyć prawa Boga i ludzi. Ubóstwo, niedbałość i zepsucie rodziców, są przyczynami wkorzenienia się zdrożnych nałogów u dzieci, i nieraz się zdarza, iż dla tego tylko staią się wczesnemi ofiarami występku, że nie było takiego, ktoby ich w wieku lekkomyślności i nieupamiętania na drogę cnoty wyprowadził. Oddawna zastępuie Chrześcjańska opieka miejscą postradanych Rodziców dla ubogich sierót; a w ostatnich czasach zajmuie się w wielu obcych kraiach losem moralnie osieroconych dzieci. Jeżeli kraj nasz równocześnie z innemi przytułek dla pierwszych obmyślił, tuszyć sobie można, że nie będzie ostatnim w zaprowadzeniu Jnstytutu, opiece moralnie zaniedbanych dzieci poświęconego. Maiąc na czułej pamięci niedawno widziany wzór tego rodzaiu zakładu, zachęcony dobroczynnemi chęciami osób przeiętych miłością dobra publicznego, udałem się z prośbą do Rządu w zamiarze uzyskania pozwolenia zawiązania dobroczynnego stowarzyszenia, maiącego się zaiąć opieką nad temi dziećmi, których rodzice dla ubóstwa, niedbalstwa lub zepsucia swego w moralnem zaniedbaniu zostawiaią i takich które z tego powodu dopuściły się iuż przestępstw, prawa towarzyskie i obyczajność obrażaiących. Rada Administracyjna Królestwa raczyła się przychylić do tej prośby i upoważniła mnie postanowieniem swoiem z dnia 20 Stycznia r. b. do ogłoszenia odezwy do osób dobroczynnych o przyczynienie się przez składki dobrowolne do zamierzonego założenia Jnstytutu dla poprawy moralnej dzieci występnych. Za szczęśliwego się poczytuię, że mogę podać przyiaciołom ludzkości nową sposobność dobrze czynienia, i zebrać podpisy tych wszystkich którzyby sie czynem i dodatkiem do

zaprowadzenia i utrzymania domu poprawy dla występnych i zepsutych dzieci przyłożyć chcieli. Nie idzie tu o hojne dary, któreby możność wielu życzliwych przechodziły, lecz o drobne o ciągłe zasiłki dla Instytutu zapisywane, a których wielka liczba dostatecznie zapewni im fundusze. Każdy zapisujący dar dla instytutu, poczytany zostanie za członka dobroczynnego stowarzyszenia, byleby dar ten wyrownywał wartości 50 złp: rocznie przez lat 10 ciągle dostarczanych. Dary mogą być troistego rodzaiu. 1mo) Zapisy kapitałów iakiejkolwiek bądź wielkości na raz ieden. 2do) Zobowiązania płacenia rocznie, kwartalnie lub miesięcznie przez pewien przeciąg czasu iakiejkolwiek bądź kwoty. 3tio) Zapisy rocznych dostaw zboża, leguminy, chleba, drzewa, odzieży, obuwia i innych artykułów potrzebnych dla wychowańców instytutu. Osoby któreby chciały którymkolwiek z tych sposobności ofiary na rzecz insytutu uczynić, raczą się zgłosić z oświadczeniem swoiem do niżey wyrażonych osób, które podięły się łaskawie zbierania tego rodzaiu zapisów; lub do mnie samego w domu Towarzystwa Królewskiego Przyiaciół Nauk, wymieniaiąc w każdym razie rodzaj i wielkość daru iaki uczynić zamyślaią. Każda tym sposobem zapisana ofiara, przez pisma publiczne ogłoszoną zostaie; a gdy wielkość uczynionych darów odpowie pierwszym potrzebom domu poprawy naymniej na lat dziesięć, wówczas zaproszeni zostaną wszyscy uczestnicy dobroczynnego stowarzyszenia, do zebrania się na publiczne posiedzenie, na któreby z pomiędzy siebie stały dozór domu poprawy dla występnych i zepsutych dzieci i opiekunów cyrkułowych maiących się zaiąć losem ubogich dzieci, dla iakich bądź przyczyn moralnie zaniedbanych wybrali. Teraz spisane tylko zostaną ofiary i składki; pobór ich zaś nastąpi dopiero po zawiązaniu stowarzyszenia i po urządzeniu kassy iego, a to w terminach przez samych dar czyniących oznaczonych. Dary zaś mniejsze iakieby kto bez chęci należenia do stowarzyszenia teraz chciał uczynić, iako i ofiary bezimienia przesyłane, oddane zostaną natychmiast do Towarzystwa Oszczędności; ażeby nim zawiązanie stowarzyszenia uskutecznionem zostanie bezkorzystnie niepozostawały. Osoby które się raczyły podjąć zbierania zapisów na dom Poprawy dla występnych i zepsutych dzieci są: W Cyrk: I. *Paweł Dorantowicz* Radca Wki, II. *Józef Ekerkunst*, III. *Andrzej Brzeziński*, V. *Józef Kapliński*, VI. *Michał Piotrowski*, VII. *Jan Gregorowicz*, VIII. *Dominik Cichocki*, W. Szczepan *Wiśniewski* Podsekretarz w Kommissji Rządowej Wojny. Z powodu śmierci Radcy Wdz: z Cyrk: IV. później ogłoszonem będzie kto w tym Cyrkule raczy podjąć się zbieraniem zapisów. — *Fr: Hra: Skarbek.*

Artykuł nadesłany.— Do małej liczby dramatycznych sztuk, Pisarzy nowoczesnych, które się zalecaią nowością pomysłu, żywem malowaniem obyczaiów, wreście pięknością wersyfikacji, należy bez wątpienia, Komedja P. *Delawigne* p: t: *Szkoła Starców.* Uzyskawszy przekład, na kilka znaiomszych ięzyków, stała się ona własnością Literatury *Europejskiej*, a dziś winniśmy pracy i talentowi P. Dominika *Lisieckiego*, iż gładkim i pięknym wierszem, przez niego przełożona, odtąd i w naszej Literaturze, iedno z celnych miejsc, między tłomaczeniami zajmie. Niema może sztuki, któraby oku widza, dokładniejszy i żywszy obraz, wyższego towarzystwa przedstawiała, w którejby godność stylu, łatwość rymowania, szlachetność wyrażeń tak ciągle utrzymanemi były. Jest to

może iedyne i nowe w swoim rodzaiu dzieło, ze względu wiernego rysu obecnych społeczeństw. Lecz im większe są zalety *Pisarza*, tem większe trudności znajdywał *Tłómacz* do przełamania, tem świetnieysza iego zasługa, gdy ie zwyciężył. O ile z pierwszego wystawienia sądzić można, tłómaczenie Polskie, iest wiernem i łatwem i co było najtrudnieyszem do wykonania zachowało tę snadność, i delikatność wyrażeń, które są prawie, iedyną Francuzkiego ięzyka zaletą, a przez którą daie się usprawiedliwić, to wyłączne upodobanie, iakie w nim znajduią, wykształcone towarzystwa. A.E.K.

Jeden z lubowników sceny, a przytem myśliwy, ubolewał, że w Operze *Wolny Strzelec* gdy *Max* strzela do Orła, zamiast tego prawdziwego ptaka, spada utworzony z *Indyka* z dorobionym dziobem i nogami. W zeszłym tygodniu w swej maiętności w Wdztwie *Płockiem*, zabił ogromnego Orła, maiącego, (gdy ma rozpostarte skrzydła) 4 łokci szerokości i przysłał go Teatrowi Warszaw: iako upominek, za który niech raczy przyiąć oświadczenie wdzięczności i zapewnienie, że w pierwszem przedstawieniu *Frejszyca*, ten ogromny ptak ukaże się publiczności.

Dziś zimna stopni 13.

NOWOSCI ZAGRANICZNE.

W Hiszpanji tyle teraz iest śniegu, że podróż została przerwana. — W *Paryżu* mówią że Xże *Polinjak* wkrótce wyiedzie do *Stambułu*. — W Jrlandji zbieraią się licznie *Protestanci* i odbywaią narady, aby zachwiać stronnictwo *Katolików*! — Ponawia się pogłoska, że Wielki Wezyr ma udać się do *Szumli*. — Grecy w kilku potyczkach z Turkami przed kilką tygodniami, znowu byli zwycięzcami. *Reszyd Basza* utraciwszy niemało swych żołnierzy, cofnął się aż do *Janiny*. — Miasto *Patras* zaludnia się coraz bardziej. Grecy są niezmiernie zmartwieni z oddalenia się wojska Francuzkie: z Grecji. Sułtan powtórnie rozkazał aby składano ofiary na utrzymanie wojska. —Hrabia *Kapo d' Jstrja* Prezes rządu Greckiego w połowie r. z. wyznaczył Kommissją do rozpoznania stanu szkół na wyspach Greckich. Z powodu wszczętej zarazy prace tej Kommissji przerwane zostały; rozpoznała ona stan szkół na 17 wyspach. Podług urzędowego raportu na tych wyspach znajduie się szkół 92, w których liczba uczniów wynosi 2333. Z tych 92 szkół, 13 było zaprowadzonych za rządu Tureckiego, 57 od Marca 1821 r. do przybycia teraźniejszego Prezydenta, a 22 za iego rządów. — Ludność *Paryża* wynosiła r. 1313, 130,000 mieszkańców, do r. 1474 podniosła się do 150,000; r. 1590 liczono w Paryżu ludzi 220,000; w r. 1668 ludność się podwoiła; r. 1789 rachowano 600,000 mieszkańców; w 1817 r. liczono 713,966; w r. nakoniec 1829 liczba mieszkańców Paryża wynosi blisko 900,000. Do oświecenia tego miasta użytych iest 4553 rewerberów do których rocznie wychodzi 275,667 kilogramów oliwy. W Paryżu iest 1171 dorożek, 489 remiz karetowych, 388 remiz koczowych, 9080 bryczek, 495 woziwodów, 843 tragarzów, 4804 koczów prywatnych i przeszło 16,000 koni. — Ministrowie Angielscy ubolewaią że znowu niezmierne summy w gotowiznie wychodzą z *Anglji* do różnych kraiów *Europy*, a to przez bogatych Paniczów bawiących się za granicą, gdy w znacznej części ich ojczyzny mnóstwo biednego Ludu ięczy w nędzy i niedostatku! Rząd ma zapobiedz tej wędrówce. —W *Niderlandach* garbarze teraz taki maią sposób wyprawiania skór, że są miękkie iak axamit, a ieszcze trwalsze niż były; iakie wygodne mogą być teraz boty i trzewiki! — Dziennik podróży donosi, że niedawno na

oceanie spokojnym odkryto 200 wysp, dotąd wcale nieznanych. (?)

Do dzisiejszego Kurjera dołącza się Spis rozmaitych świeżo przybyłych *Holenderskich Nasion Ogrodowych i Pastewnych*, których nabyć można w handlu Korzeni i Win pod Nr 404 przy ulicy Krakowskie Przedmieście na przeciw Sgo Krzyża.

DONIESIENIA.

W niektórych kraiach Europy, a mianowicie w Prusach, zaprowadzono od wielu iuż lat *rozgatunkowanie owiec w owczarniach*; z tąd okazało się nie mało korzyści przy sortowaniu wełny dla Właścicieli owiec, tak dalece, iż zdaie się rzeczą nieodzowną dla każdego kraiu, ieżeli wzrost owczarń ma na czele, aby podobne rozgatunkowanie owiec u siebie zaprowadził; gdyż nietylko nierównie delikatniejszą wełnę otrzyma, ale nadto będzie wstanie daleko łatwiej takową ocenić, i nie taniej ią sprzedać, iak w cenie prawdziwej iej wartości. Życząc sobie i zagranicą w tym względzie stać się użytecznym, ośmielam się niniejszem uwiadomić Panów Posiadaczów owiec, iż w połowie przyszłego miesiąca przedsiębiorę podróż przez Królestwo Polskie, gdzie obowiązuię się za summę złp: 15 rozgatunkować 100 owiec; lecz aby moia podróż nie daremną była, upraszam niniejszem, aby Właściciele owiec raczyli się wprzódy udać do mnie w tym względzie listownie, do czego im posłuży mój adres, który u WW. C. G. Zieglera i Sturma w Warszawie przy ulicy Senatorskiej w domu pod Nr 460 zostawiłem. Z resztą niech mi będzie *wolno ieszcze* namienić, iż gruntowna teorja wszystkiego, co tylko owiec i wełny tyczeć się może, tudzież długie doświadczenie z ciągłego i długiego trudnienia się tym przedmiotem w moiej ojczyznie Saxonji nabyte, upoważniaią mnie, każdego śmiało zapewnić, iż iestem wstanie wszelkie błędy, co do tego popełniane, poprawić, i dostatecznem zapobieżeniem takowym gruntownie zaradzić. — *W. Zechendorff* trudniący się sortowaniem wełny przy do tego umyślnem zaprowadzeniu przez W. *Gützlaff* w Gdańsku.

Gdyby sobie kto życzył Stancji, z wiktem i z wszelką wygodą dla swych dzieci, które do Szkół do Warszawy oddaie, niech się zgłosi do domu Nr 950 przy ulicy Żabiej na 1sze piętro nad Kantor Loterji.

Fabrykant Francuzkiej Musztardy i Tasiemek, uprasza Szanowney Publiczności tak Handluiących iakoteż i Obywateli, aby niekredytowali na moie Imie, ani moiej Żonie ani Służącym moim, a to pod żadnym pozorem; w przeciwnym razie sami sobie winę przypiszą. — *Erenst Hellwig.*

Osoba bezżenna w średnim wieku, posiadaiąca ięzyki Polski, Łaciński, Niemiecki, Francuzki i Grecki; oraz Matematykę, Fizykę, Jeografję i wszystkie Historje, życzy sobie wejść w obowiązek Guwernera podejmnie się usposobić dzieci przynajmniej do klassy 5tej lub 6tej naigruntowniej. Życzący zgłosi się przy ulicy Bugaj pod Nr 2587, gdzie zostawi adres swego zamieszkania.

☞ Kaloszy męzkie i Bucików damskich z futrem iessze u nas dostać można, niemniej wszelkej galanterji i Pasków do ostrzenia Brzytew za cenę umiarkowaną. — *E. Hudszon i Zanders* ulica Długa Nr 587.

Francuz posiadaiący ięzyk Polski, oraz upoważnienie od Kom: R. W. R. i O. P. do dawania lekcji prywatnych, zawiadamia osoby życzące brać lekcje ięzyka Francuzkiego, aby się onim w Składzie muzyki L. Magnusa przy ulicy Miodowej w domu Kronenberga, dowiedzieć raczyły.

W domu pod Nr 2449 przy ulicy Żelaznej niegdyś Bogusławskiego są do naięcia dwa Lokale złożone z 4ch Pokoi, Kuchni, Piwnicy, Drwalni, Góry, oraz Sklep z 3ma Stancjami w równeż wygody zaopatrzony.

Ogród fruktowy z gruntem do wydzierżawienia; także cała Officyna, na Szynk lub mieszkanie i inne Stancje, całkiem lub w częściach od Wielkiej Nocy do wynaięcia, pod Nr 1363, na ulicy Sto Krzyskiej przy ulicy Jasnej.

W Rynku Nowego Miasta pod Nr 312, na 1m piętrze, 27 z. m. skradziono Bilet Kassowy Pruski, zwany Talaro Szein, na 50 Talarów. Kto takowy wyśledzi i da znać właścicielce, odbierze 100 zł: nagrody.

W dniu 27 b. m. w Oberży Dębickiego przy ulicy Koziej, zamienione zostały przez omyłkę Płaszcze, za granatowy pozostawiony, wzięty Płaszcz ciemno zielony, z podszewką iasno zieloną merynosową grubo watowany nowy, w tyle zapinany i ściągany, uprasza się przeto posiadaiącego tenże, iżby wspomniony Płaszcz do Oberży Dębickiego odesłać raczył, a swój pozostawiony odebrał.

TEATR. W krótce nowa Kome: Ope: *Ambasador.*